

EMEK ARAřTIRMA RAPORU-2

KAMU İSTİHDAM RAPORU

(Aralık, 2015)

- **KAMU SEKTÖRÜNDE İSTİHDAM EDİLEN İŞÇİ SAYISI YÜZDE 3,4! GERİLEDİ. KADROLU İŞÇİ SAYISI İSE YÜZDE 4,6 DÜŞTÜ!**
- **BELEDİYELERDE KADROLU İŞÇİ SAYISI YÜZDE 13 DÜŞTÜ!**
- **GENEL HİZMETLER İŐKOLUNDA ÇALIŐANLAR TAŐERONA MAHKŪM!**
- **İŐÇİLEŐME SŪRECİ HIZLANDI. TOPLAM İSTİHDAM İÇERİSİNDE İŐÇİLERİN ORANI YÜZDE 67,1'İ BULDU!**

DİSK/Genel-İř Sendikası Arařtırma Dairesi tarafından, Maliye Bakanlıęı BŪMKO Genel MŪdŪrlŪęŪ tarafından hazırlanan Kamu SektŪrŪ İstihdam Verileri III. DŪnem (EylŪl 2014-EylŪl 2015) ve TŪİK Hanehalkı İřgŪcŪ Anketi EylŪl 2015 verileri deęerlendirilerek kamu sektöründe istihdam ve temel iřgŪcŪ istatistikleri arařtırıldı:

- **KAMU SEKTÖRÜNDE İSTİHDAM EDİLEN İŞÇİ SAYISI YÜZDE 3,4 GERİLEDİ. KADROLU İŞÇİ SAYISI İSE YÜZDE 4,6 DÜŞTÜ.**

TŪrkiye'de kamuya yŪnelik yeniden yapılandırma sŪreci 1980'lı yıllardan itibaren kamuya ait iřletmelerin ve fabrikaların ŵzelleřtirilmesi ile bařlayan sŪreç, bugŪn eęitimden saęlıęa, ulařımdan haberleřmeye, belediye hizmetlerinden kŪltŪrel ve sanatsal faaliyetlere kadar hemen hemen tŪm alanlarda kamu hizmetlerinin daraltılarak ticarileřmesine yol açmıřtır. Bunun sonucunda kamuda gŪvenceli istihdam olanakları yıllar içerisinde daraltılırken, yerini gŪvencesiz, esnek ve geçici istihdam biçimleri almıřtır. Maliye Bakanlıęı

BÜMKO Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Kamu Sektörü İstihdam Verileri III. Dönem Eylül 2014 ve Eylül 2015 verileri karşılaştırıldığında bunu açıkça görmekteyiz:

- **Kamu sektöründe işçi sayısı düşmüştür.**

2014 yılında kamu sektöründe işçi sayısı (kadrolu-geçici) 372 bin 554 iken, 2015 yılında yüzde 3,4 düşerek 360 bin olmuştur.

- **Kadrolu işçi sayısı düşerken, geçici işçi sayısı artmıştır.**

Kadrolu işlerde çalışan işçi sayısı yüzde 4,6 gerileyerek 324 bin 265'e düşerken, geçici işçilerin sayısı yüzde 9 artarak 35 bin 738'e çıkmıştır.

- **Sözleşmeli personel sayısındaki artış oranı, memur sayısındaki artış oranının yaklaşık beş katına ulaşmıştır.**

Memur istihdamı yüzde 3 artarak 2 milyon 889 bine çıkarken, sözleşmeli personel istihdamı yüzde 16,1 artarak 139 bin 725'e ulaşmıştır.

- **“Diğer” başlığı altında çalışanların sayısı ise 100 bin.**

Kamuda hangi işlerde çalıştırıldığı belli olmayan ve 657 sayılı Kanun'un 4. maddesinde kamuda çalışanların statüleri içerisinde yer almayan “Diğer” başlığı altında çalışanlarda ise 2014 yılından 2015 yılına göre bir artış olmamıştır. Fakat sayıları 100 bini bulan bu çalışma biçiminin, adı koyulmamış bir güvencesiz çalışma biçimi olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 1. Kamu Sektöründe İstihdama İlişkin Veriler (Eylül 2014-2015)

	2014	2015	2014'den 2015'e değişim oranı (%)
Memur	2.805.463	2.889.322	+ yüzde 3
Sözleşmeli Personel	120.367	139.725	+ yüzde 16,1
İşçi (Kadrolu-Geçici)	372.554	360.003	- yüzde 3,4
Kadrolu İşçi	339.778	324.265	- yüzde 4,6
Geçici İşçi	32.776	35.738	+ yüzde 9
Geçici Personel	23.720	22.897	- yüzde 3,5
Diğer	97.500	97.500	-
Toplam	3.419.604	3.509.447	+ yüzde 2,6

Kaynak: Maliye Bakanlığı BÜMKO Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Kamu Sektörü İstihdam Verileri III. Dönem (Eylül 2014-Eylül 2015) sonuçlarından derlenmiştir.

➤ **BELEDİYELERDE KADROLU İŞÇİ SAYISI YÜZDE 13 DÜŞTÜ!**

Sosyal devlet gereği olan kamu hizmetlerinin piyasalaşması sonucu belediye hizmetleri, halkın ihtiyaçlarından ve taleplerinden uzaklaşmış ve yerel yönetimlerde kadrolu ve güvenceli istihdam olanakları zayıflatılmıştır. 2014-2015 Eylül ayı karşılaştırmalarına göre:

- **Yerel yönetimlerde toplam istihdam düşmüştür.**
- 2014 Eylül ayında toplam istihdam 259 bin 568 iken, Eylül 2015’de yüzde 6,9 gerileyerek 241 bin 713 olmuştur.
- **En fazla düşüş ise kadrolu işçi statüsünde çalışanlarda olmuştur.**
Yerel yönetimlerde kadrolu işçi statüsü ile çalışanların sayısı 2014 Eylül ayında 120 bin 162 iken, Eylül 2015’de yüzde 13 gerileyerek 104 bin 492 olmuştur.
- **Memur sayısı düşmüş, sözleşmeli personel sayısı kat ve kat artmıştır.**
Aynı yıllar içerisinde memur sayısı ise düşmüştür. Memur sayısı Eylül 2014’de 123 bin 732 iken, yüzde 4,5’lik düşüş ile 118 bin 168 olmuştur. Sözleşmeli personel sayısı ise % 73,8 artarak 9 bin 820 olmuştur.

Tablo 2. Yerel Yönetimlerde İstihdama İlişkin Veriler (Eylül 2014-2015 yılları)

	Eylül 2014	Eylül 2015	2014’den 2015’e değişim oranı (%)
Memur	123.732	118.168	- yüzde 4,5
Sözleşmeli Personel	5.650	9.820	+ yüzde 73,8
İşçi (kadrolu-geçici)	130.186	113.725	- yüzde 12,6
Kadrolu İşçi	120.162	104.492	- yüzde 13
Geçici İşçi	10.024	9.233	- yüzde 7,9
Geçici Kamu Personeli	0	0	-
Diğer	0	0	-
Toplam	259.568	241.713	- yüzde 6,9

Kaynak: Maliye Bakanlığı BÜMKO Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Kamu Sektörü İstihdam Verileri III. Dönem (Eylül 2014-Eylül 2015) sonuçlarından derlenmiştir.

➤ GENEL HİZMETLER İŞKOLUNDA ÇALIŞANLAR TAŞERONA MAHKÛM!

Belediye hizmetleri, genel temizlik, çevre düzenlemesi ve bakımı faaliyetleri, itfaiye hizmetleri, cenaze hizmetleri ve konut işleri gibi işleri kapsayan genel hizmetler işkolunda çalışanların çoğunluğunu taşeron işçiler oluşturmaktadır.

Tablo 3. Genel Hizmetler İşkolunda İstihdama İlişkin Veriler (Eylül 2015)

	Sayı	Oran (%)
Yerel yönetimlerde çalışan işçiler (kadrolu-geçici)	113.725	Yüzde 11.5
Kamu kesiminde çalışan taşeron işçiler (belediye, üniversite ve hastanelerde çalışan taşeron işçiler) + Konut işçileri*	871.865	Yüzde 88.5
Genel hizmetler işkolundaki toplam işçi	985 bin 590	100

Kaynak: Maliye Bakanlığı BÜMKO Genel Müdürlüğü Kamu Sektörü İstihdam Verileri III. Dönem sonuçları (Eylül 2014-Eylül 2015) ile ÇSGB tarafından sendikalar ile paylaşılan istatistiki bilgilerden derlenmiştir.

* ÇSGB'nın sendikalar ile paylaştığı istatistiklere dayanarak konut işlerinde çalışan işçi sayısının 100 bini bulduğunu söyleyebiliriz.

ÇSGB tarafından sendikalar ile paylaşılan istatistiki bilgilere göre Aralık 2015 tarihi itibarıyla genel hizmetler işkolunda çalışan işçi sayısı 985 bin 590'dır. Bu işçiler içerisinde yerel yönetimlerde çalışan işçi sayısı 113 bin 725 iken, kamuda belediyelerde, hastanelerde, ve üniversitelerde çalışan taşeron işçiler ile konut işçilerinin sayısının toplamı 871 bin 865'dir. Görüldüğü gibi, kamu kesiminde taşeron ya da konut işçisi olarak çalışanların sayısı, yerel yönetimlerde çalışanların yaklaşık sekiz katına denk gelmektedir.

Sonuç olarak genel hizmetler işkolunda çalışan işçilerin büyük bir çoğunluğu taşeron firmalarda ucuz, güvencesiz ve örgütsüz olarak çalıştırılmaktadır. ÇSGB 2015 Temmuz ayı işkolu istatistiklerine göre, genel hizmetler işkolunda sendikalı işçi sayısı 257 bin 213'dir ve sendikalaşma oranı yüzde 20,3'dür. Bu demek oluyor ki, işkolumuzdaki işçilerin % 79,7'si sendikasızdır.

➤ **TOPLAM İSTİHDAM İÇERİSİNDE ÜCRETLİ VE YEVMİYELİ OLARAK ÇALIŞANLARIN SAYISI ARTTI!**

2014 yılında 17 milyon 298 bin olan ücretli ve yevmiyeli çalışanların sayısı, 2015 yılında yüzde 5,8 artarak 18 milyon 237 bine yükselmiştir. Bu durum, emeğinden başka geçim kaynağı olmayan işçilerin sayısının her geçen gün arttığını göstermektedir. Nitekim toplam istihdam içerisinde en geniş tanımıyla işçi (ücretli ve yevmiyeli) olarak çalışanların oranı 2014 yılında yüzde 66,1 iken 2015 yılında yüzde 67,1'e yükselmiştir.

Tablo 4. İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu (2014-2015 Dönemi)

	Ücretli veya Yevmiyeliler	İşverenler	Kendi Hesabına Çalışanlar	Ücretsiz Aile İşçisi	Toplam İstihdam
2014	17.298.000	1.200.000	4.410.000	3.262.000	26.169.000
2015	18.237.000	1.196.000	4.367.000	3.356.000	27.156.000

Kaynak: TÜİK Hane Halkı İşgücü Anketlerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

➤ **İŞSİZLİK VE KAYITDIŞI İSTİHDAM ARTTI**

Ülkemizde mevsimsel etkilerden arındırılmamış temel işgücü istatistikleri Eylül 2014-2015 verilerine göre:

- İşgücü ve istihdam artmıştır.

2014 Eylül ayında 29 milyon 233 bin olan işgücü sayısı, Eylül 2015'de yüzde 3,5 artarak 30 milyon 259 bin olmuştur. 2014 Eylül ayı verilerinde çalışanların sayısı (istihdam) 26 milyon 169 bin, Eylül 2015'de ise istihdam yüzde 3,7 artarak 27 milyon 156 bini bulmuştur.

- İşsizlik ve kayıt dışı çalışma artmıştır.

2014 Eylül ayında işsiz sayısı ise 3 milyon 64 bin iken, Eylül 2015'de yüzde 1,2 artarak 3 milyon 103 bin olmuştur. Kayıt dışı istihdam ise Eylül 2014'de 9 milyon 345 bin iken Eylül 2015'de yüzde 1 artarak 9 milyon 439 bin olmuştur.

Tablo 5. İşgücü, İstihdam, Kayıt Dışı İstihdam, İşsizlik

	Eylül 2014	Eylül 2015	2014'den 2015'e değişim oranı (%)
İşgücü	29.233	30.259	+ yüzde 3,5
İstihdam	26.169	27.156	+ yüzde 3,7
Kayıt Dışı İstihdam	9.345	9.439	+ yüzde 1
İşsizlik	3.064	3.103	+ yüzde 1,2

Kaynak: TÜİK Hane Halkı İşgücü Anketlerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Sonuç:

Türkiye işçi sınıfı güvencesiz, esnek ve kuralsız çalışma koşullarının giderek arttığı, taşeronlaşmanın yaygınlaştığı, sendikalaşma olanaklarının giderek azaldığı, çalışma yaşamının emekçiler açısından kötüleştiği bir süreci yaşamaktadır. Maliye Bakanlığı BÜMKO Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Kamu Sektörü İstihdam III. Dönem (Eylül 2014-Eylül 2015) verilerine göre kamuda işçi statüsünde çalışanlar bakımından gerilerken güvencesiz çalışma biçimlerinin yaygınlaşmıştır. Önümüzdeki süreçte de bu politikaların giderek yaygınlaşacağı görülmektedir. Hükümet tarafından hazırlanan Orta Vadeli Program (2015-2017) ile kıdem tazminatının fona devriyle gaspı, işçi kiralanmasının önünü açan özel istihdam bürolarının yetkilerinin genişletilmesi, işverenlerin işçi üzerindeki keyfiyeti anlamına gelen esnekliğin özellikle gençler üzerinden yaygınlaştırılması ve kamu emekçilerinin iş güvencesinin ortadan kaldırılmasını hedefleyen stratejiler gündemdedir. Eylem programında ise uzun çalışma süreleri, düşük ücret dayatması, taşeronluk, güvencesiz çalışmanın yaygınlaştırılması temelinde şekillenen istihdam politikaları egemendir. Emeğe yönelik saldırıların şiddetlenerek arttığı bu sürece dur demek bizlerin öncelikli görevidir. Bunun için de öncelikli taleplerimiz şunlardır:

1. Kamuda güvencesiz çalışma biçimlerine son verilmelidir.
2. Emeğin değerini düşüren taşeronlaştırma türü uygulamalar durdurulmalı; belediye çalışanlarının nitelikli hizmet üretmesi için nitelikli çalışma koşulları temel istihdam ilkesi olarak belirlenmelidir.
3. Kamu hizmetlerinde çalışan bütün taşeron işçilere kadro verilmelidir.
4. İş güvencesi hakkı tüm çalışanları kapsayan bir hak olarak düzenlenmelidir.
5. Taşeron işçilerin sorunlarının çözümü için İş Kanunu'nun 2. maddesi uygulanmalı ve keyfi uygulamalar, başta kamu sektöründe olmak üzere cezalandırılmalıdır.